

være endnu urimeligere at forlange, at man skal dele Tro med Mennesker, der have levet for en 18—1900 Aar siden. Med saadanne Anskuelse i Spidsen for Kultusministeriet vil — det synes da uimodsigeligt — Folkekirken ikke kunne være tjent med en Retstilstand som den, vi nu leve under. Det siges nu, at Folkekirken er en borgerlig Indretning. Det er meget rigtigt. Folkekirken har en borgerlig Side. Men hvis Meningen er, at den *kun* er en borgerlig Indretning, saa er det fuldstændig urigtigt. Min ærede Sidemand til venstre (H. Holm) har jo indirekte selv tilstaaet det. Idet han priste Rigsdagen for, at den ikke havde begaaet Overgreb paa Lære og Gudsdyrkelse, erkendte han jo selv, at Folkekirken var *mere* end blot ydre Former, at det væsentligt var noget, som efter sin Natur maatte unddrage sig Statens Magtsfære. Jeg kan derfor ikke andet end være enig med den højtærede Minister og takke ham for, at han nu atter har gjort Forsøg paa at faa det fra Fortiden overleverede principstridige Forhold mellem Stat og Kirke bragt paa en klarere Fod.

Men der er foruden det alt anførte en væsentlig Betragtning, som her maa drages frem. Selv om man maatte mene, at Forholdet, som det er, var meget tilfredsstillende, og at man meget godt kunde vedblive at leve paa samme Maade, selv om man havde den stærkeste Tro til, at det i lange Tider kunde gaa efter Ønske, saa maa man jo ikke glemme, at vi have en Grundlovsparagraf, § 75, som forlanger, at Folkekirkens Stilling skal omordnes. Vi have en anden Paragraf i Grundloven, § 74, som forlanger, at Retsplejen skal omordnes, at Offentlighed og Mundtlighed skulle indføres, og at Nævninger skulle bringes til Veje til Afgørelsen af Misgerningssager. Der er mange Jurister, som mene, at dette er en kedelig Paragraf, som helst maatte glemmes, som mene, at den Retsordning, vi have, er ganske brugelig; der kan pudses lidt paa den hist og her, men naar det sker, vil den formentlig være langt bedre, end om vi faa en Retspleje med Nævninger. Men selv om alt dette maatte være rigtigt — hvad jeg selvfølgelig ikke mener — saa ere dog vist alle her i Tinget enige om, at Justitsministeren har den Pligt at gøre Skridt til at faa Grundlovens § 74 ført ud i Livet. Det er jo allerede sket fra Ministerens Side, og det paaskønnede vi. Men det samme maa gælde med Hensyn til Grundlovens § 75. Jeg antager, at det baade fra Statens og Folkekirkens Standpunkt vil være det

bedste, at Forholdet bliver klart, at Lini-erne blive rene, og jeg ser ikke, hvad der fra vor Side skulde være til Hinder for, at vi tilvejebringe en Ordning, hvorefter vi over for Folkekirken iagttage de samme Grundsætninger, som enhver af os vilde oprøres over at træde under Fødder over for de ikke folkekirkelige Samfund. Der blev nok sagt i Gaar, at naar Folkekirken faar Understøttelse af Staten, skal den ogsaa lystre Statsmagten; men jeg tillader mig at mene, at det er en Betragtning, der paa ingen Maade kan accepteres. Fordi Folkekirken har et grundlovsmæssigt Tilsagn om Understøttelse, bør den ikke behandles som en retløs Ting. Jeg finder, at vi bør indrømme det folkekirkelige Samfund al den Selvstændighed og al det Selvstyre, som er foreneligt med den Stilling, Samfundet har i Henhold til § 3 i Grundloven.

Ud fra disse almindelige Betragtninger har det været mig en særlig Glæde at se, at den ærede Minister klart og bestemt, baade paa Tryk og mundtlig, har erklæret, at Maalet for os maa være at skaffe Folkekirken en Forfatning. Naar han tilføjer, at efter hans Opfattelse maa Grundlovens § 75 forstaas saaledes, at den Forfatning, der skal tilvejebringes, skal være repræsentativ, da deler jeg ganske denne Opfattelse. Den ærede Minister udtalte ved Forelæggelsen af det foreliggende Lovforslag, at han mente, at det „vilde være heldigt for Rigsdagen, om den nu kunde naa saa vidt at faa det Grundlovslofte opfyldt, som har staaet saa længe, ja alt for længe, uopfyldt. Dets Opfyldelse kan ikke ganske ske ved dette Lovforslag. Det er kun et Skridt hen ad Vejen“. Der kunde i disse Ytringer ligge en Antydning af, at vi ved det foreliggende Forslag om Menighedsraad allerede paabegynde en Opfyldelse af Grundlovens § 75. Det kan jeg imidlertid ikke være enig i. Man kan kalde det et Skridt hen ad Vejen, et Skridt, der kan føre til en Opfyldelse af § 75 i Grundloven, men selve Grundlovsparagraffen vil, ogsaa hvis dette Lovforslag tænkes gennemført, vedblivende henstaa uopfyldt. Thi hvad er Kernen i det, Grundlovens § 75 fordrer? Det er dette, at Folkekirken skal retslig organiseres. Om end alle Sognemenighederne i Danmark faa en Repræsentation, saa vedbliver dog Folkekirken i retslig Forstand at være, hvad den nu er — en Samling af Anliggender under et ministerielt Departement i Lighed med andre Statsanliggender. Den er, retslig set, endnu intet